

(λέγεται σκωπτικῶς ἐπὶ τῶν ὑπερηφανευομένων νεοπλούτων) Ἄλμυρ. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀρχοντένω.

ἀρχόντι τό, Α.Ρουμελ. (Καρ.) Μακεδ.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀρχοντας.

Ἀρχων: Ἄσμ.

Καλῶς τ' ἀρχόντια ποῦ ῥθανε νὰ φάμε καὶ νὰ πιοῦμε
Καρ.

Ἥλιους καὶ χιόνια, | παντρεύονται τ' ἀρχόντια
Μακεδ.

ἀρχοντιά ἡ, ἀρχοντία Ζάκ. Κορσ. Πελοπν. (Λακων. Λεῦκτρ. Μάν.) Πόντ. (Οἶν. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.) ἀρχοδιά Μέγαρ. ἀρχοντιά κοιν. ἀρχοντιά βόρ. ἰδιώμ. ἀρχοδιά πολλαχ. ἀρχονδιά πολλαχ. βορ. ἰδιώμ. ἀρχοδιά Θήρ. Κρήτ. Νάξ. (Ἀπύρανθ.) ἀρχοντιά Α.Ρουμελ. (Σωζόπ.) Ἰκαρ. Κάμπ. Μεγίστ. Σύμ. κ.ά. ἀρχόντια Σύμ. ἀρχογκιά Κάλυμν. Κύπρ. ἀρχοντζιά Κάλυμν. ἀρχοντιά Πελοπν. (Μάν.) ἀρχοδέ Δ.Κρήτ.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. ἀρχοντία = ἐπικράτεια ἀρχοντος, ἐπαρχία. Ὁ τύπ. ἀρχοδέ κατὰ μεταπλασμὸν ἐκληφθεὶς ὡς ὁσμῆς δηλωτικὸς. Ἰδ. ΓΧατζιδ. ΜΝΕ 1,348.

Α) Κυριολ. **1)** Περιληπτικῶς οἱ ἀπὸ καταγωγῆς ἢ ἐπὶ πλούτῳ ἢ ἀξιώματι ἐπιφανεῖς, ἀρχοντες Λεξ. Δημητρ.: Ἄσμ.

Ἐννεὰ χιλιάδες ἀρχοντιά πάνε νὰ πάρουν νύφη
μὲ τετρακόσια δυὸ ἄργανα καὶ χίλιους συμπεθέρους.

2) Εὐγένεια καταγωγῆς σύνθηθ.: Δὲν περνᾶν οἱ ἀρχοντιές
τώρα, πρέπει νὰ δουλέψῃ γιὰ νὰ ζήσῃ σύνθηθ. || Παροιμ. φρ.

Ἀρχοντιά 'ς τὰ φανερά | κ' ἡ κοιλιά μας ταμπουρά
(ἐπὶ πτωχοῦ καυχωμένου διὰ τὴν εὐγενῆ καταγωγὴν) Λεξ.
Δημητρ. Ἀρχοντιά κι ἄδεια κοιλιά (ἐπὶ πτωχοῦ ἀνοήτως
ὑπερηφανευομένου διὰ τὸ γένος) Θράκ. (Ἀδριανούπ.) Τοὺ
βάρισι 'ς τ'ν ἀρχοντιά (ὑπερηφανεύθη) Στερελλ. (Αἰτωλ.)
|| Παροιμ.

Ἄν χάθησαν τὰ χρήματα, ἡ ἀρχοντιά ἀπομένει
(ἡ ἀπώλεια τοῦ πλούτου δὲν συνεπάγεται καὶ τὴν ἀπώλειαν
τῆς εὐγενοῦς καταγωγῆς. Πβ. Εὐριπ. Ἀποσπ. 1051 «εἰ τοῖς
ἐν οἴκῳ χρήμασι λελείμμεθα, | ἡ δ' εὐγένεια καὶ τὸ γεν-
ναῖον μένει») ΝΠολίτ. Παροιμ. 2,525

Τὸ ἔχει πάει κ' ἔρχεται κ' ἡ ἀρχοδιά 'πομένει
(συνών. τῇ προηγουμένῃ) Θήρ.

Ἀρχοδιά χωρὶς τὰ ἔχει | τύφλα του ὁποῦ τὴν ἔχει
(ἄνευ πλούτου δὲν ἔχει ἀξίαν ἢ εὐγένεια τοῦ γένους. Πβ.
Εὐριπ. Ἡλέκτρ. 37 «λαμπροὶ γὰρ εἰς γένος γε, χρημάτων γε
μὴν | πένητες ἔνθεν ἠγένοι' ἀπόλλυται». Περὶ τῶν πολλα-
χοῦ πολλῶν παραλλαγῶν τῆς παροιμ. ἰδ. ΝΠολίτ. Παροιμ.
2,527) Θήρ. **3)** Ἐμφάνισις εἰς ἀρχοντα ἀρμόζουσα,
μεγαλοπρέπεια κοιν.: Ἐχει μὲ ἀρχοντιά ἀπάνω του. Μπαί-
νεις 'ς τὸ σπῖτι του καὶ βλέπεις ἐκεῖ μέσα ὅλα μυρίζουν ἀρχον-
τιά. Περπατεῖ μ' ὅλη τὴν ἀρχοντιά κοιν. Ἡ-ῖ-ἀρχοδιά τοῦ
σπιθιοῦ (ἡ καλαισθησία) Κρήτ. || Γνωμ. Ἡ πάστρα εἶναι
μισὴ ἀρχοντιά πολλαχ. || Ἄσμ.

Ψιλομελαχρινάκι μου, ἐκεῖα ποῦ στέκεις στάσου
νὰ παίρῃ ὁ κόσμος ἀρχοδιά ἀπὸ τὴν ἀρχοδιά σου
Κρήτ. **4)** Λεπτότης τρόπων εἰς τὴν συμπεριφορὰν, εὐγέ-
νεια σύνθηθ.: Ἐχει ἀρχοντιά ἀπάνω του. Ἀπομακρῶς φαίνε-
ται ἡ ἀρχοντιά του σύνθηθ. || Γνωμ.

Ἀδύνατο εἶναι νὰ γενῇ χοῖρου μαλλὶ μετὰξι
καὶ τοῦ χωριάτη τὸ παιδί μὲ ἀρχοδιά καὶ τάξι
Θήρ.

Ἡ ἀρχογκιά συνήθειο κ' ἡ τάξι γονικό 'ναι
(ἡ μὲν εὐγένεια εἶναι ἕξις, ἡ δὲ τάξις κληρονομικὴ) Κά-
λυμν. || Ἄσμ.

Ὅσοι τὸν ἐγνωρίζανε τὸν ἀγαποῦσαν ὅλοι,
γιατ' ἦτο βρύσι τὸ ἀρχοδιάς καὶ τοῦ τιμῆς περ' βόλι
Κρήτ. Ἡ σημ. καὶ ἐν Ἐρωτοκρ. Α 82 (ἐκδ. ΣΞανθοῦδ.)
«ἦτονε τὸ ἀρετῆς πηγὴ καὶ τὸ ἀρχοντιάς ἡ φλέγα». **β)** Πληθ., φιλόφρονες περι-
ποιήσεις Θήρ.: Ἡπῆα 'ς τὸ σπῖτι του καὶ μοῦ 'καμε τόσες
ἀρχοδιές Θήρ. **5)** Πλούτος πολλαχ. καὶ Πόντ. (Οἶν.
Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.): Ὁ δεῖνα τρανὸν ἀρχοντιάν ἔδ'
(ἔχει) Τραπ. Εἰς τὸ πουργίν σας ἀρχογκιάν! (εὐχὴ) Κύπρ.
| Παροιμ. Ἡ ἀρχοντιά καὶ ὁ βῆχας δὲν περνοῦν ἀβόιστα (δὲν
δύναται ν' ἀποκρυβῇ ὁ πλούτος καὶ ὁ βῆχας) Λεξ. Μ. Ἐγ-
κυκλ.

Ἡ ψώρα μας εἶναι πολλὴ κ' ἡ ἀρχοντιά μας λίγη
(ἐπὶ πτωχοῦ ἐπιδεικνυομένου ὡς πλουσίου) Αἴγιν.

Σὰν δὲν εἶδ' ἀπὸ 'ενεά, | πῶς θὰ σοῦ πρέπ' ἡ ἀρχοντιά;
(τὰ πλούτη ἀρμόζουν εἰς τοὺς εὐγενεῖς τὴν καταγωγὴν.
'ενεά = γενεά) Κάσ.

Ἡ ἀρχοντιά 'ς τοῦ ἄλλου κ' ἡ φτώχεια 'ς τοῦ γουμάρι
(ἀπὸ τὸ χρησιμοποιοῦμενον ζῶον φαίνεται ἡ οἰκονομικὴ
κατάστασις) Στερελλ. (Ἀράχ.)

Ἦνισαν τρεῖς 'ς σὴν ἀρχοντιάν σνερεῖ τὴν ἐφτωδεῖαν
(ὅστις τρέχει εἰς τὴν ἀρχοντιάν συναντᾷ τὴν πτωχείαν, ἥτοι
ὁ τολμῶν ν' ἀναλάβῃ μεγάλας ἐπιχειρήσεις πρὸς πλουτι-
σμὸν κινδυνεύει ν' ἀπωλέσῃ τὸ πᾶν) Τραπ.

Ἀρκῶς μὲ τὴν ἀρχογκιά του | τῷ ὁ φτωχὸς μὲ τὰ παιδικιά του
(ὁ πλούσιος ὑπερηφανεύεται διὰ τὸν πλοῦτον του, ὁ δὲ
πτωχὸς διὰ τὰ τέκνα του) Κύπρ. Ἡ σημ. καὶ μεσν.

Β) Μεταφ. **1)** Ψώρα (ἡ σημ. κατ' ἀντίφρασιν) Πε-
λοπν. (Λακων.): Αὐτὸς ἔχει τὴν ἀρχοντιά. Μὴ πάης 'κεῖ, γιατ'
ἐναι ἀρχοντιά. **2)** Ταχεῖα ἀναπνοή, λαχάνιασμα Νίσυρ.:
'Ο χοῖρος ἔχει ἀρχοντιά.

***ἀρχοντιακά** ἐπίρρ. ἀρχοντιάκα Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀρχοντιακός.

Κατὰ τρόπον ἀρχοντικόν. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀρχον-
τάδικα.

***ἀρχοντιακός** ἐπίθ. ἀρχοντιάκος Πόντ. (Οἶν. Σάντ.)
Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀρχοντιά καὶ τῆς καταλ. -ιακός.

Ὁ ἀνήκων εἰς πλούσιον. Συνών. ἀρχοντικὸς **Α3**.

ἀρχοντίζω ΧΧρηστοβασ. Διηγ. σιάνης 139.

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀρχοντας. Ἡ λ. καὶ παρὰ Πορτ.

Προσδίδω μορφὴν ἀρχοντικὴν, πλουσίαν εἰς τι, πλου-
τίζω τι: Μόνο τὸ βλογημένο τὸ κρέας ἀρχοντίζει τὸ τραπέζι.

ἀρχοντικά ἐπίρρ. σύνθηθ. ἀρχοδικὰ πολλαχ. ἀρ-
χοντι'κά βόρ. ἰδιώμ. ἀρχοδ'κά Λέσβ. (Πάμφιλ.) κ.ά.
ἀρχοντικά Μεγίστ. Ρόδ. κ.ά. Συγκριτ. ἀρχοντικώτερα Πε-
λοπν. (Καλάβρυτ.)

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀρχοντικός.

Κατὰ τρόπον εἰς ἀρχοντα ἀρμόζοντα ἔνθ' ἄν.: Ζῆ - μιλεῖ
- νύνεται - περνᾷ - φέρεται ἀρχοντικά σύνθηθ. || Παροιμ.

Ἀρχοντικά πορεύομαι καὶ σκύλλινα περνᾶω

(ἐπὶ πτωχαλαζόνων) Πελοπν. Συνών. ἰδ. ἐν λ. ἀρχον-
τάδικα.

ἀρχοντικάτα ἐπίρρ. Ζάκ. ἀρχοντιάτα Μεγίστ.

Ἐκ τοῦ ἐπιθ. ἀρχοντικός.

Ἀρχοντικά, ὁ ἰδ.

ἀρχοντίκι τό, Κεφαλλ. — Λεξ. Δημητρ.

Ἐκ τοῦ μεσν. οὐσ. ἀρχοντίκιον = ἐκκλησιαστικὸν
ἀξίωμα.

Εὐγένεια καταγωγῆς: Γνωμ.

Ἀρχοντίκι χωρὶς ἔχει, | φάκελα του ποῦ τὸ ἔχει

